

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

24 juillet 2003

SESSION EXTRAORDINAIRE 2003

PROJET DE LOI
relative aux violations graves
du droit international humanitaire

AMENDEMENTS

N° 1 DE MME NAGY

Art. 15

Au point B, au premier alinéa proposé, supprimer les mots suivants :

«commise contre un ressortissant belge ou contre une personne qui depuis au moins trois ans et séjourne effectivement, habituellement et légalement en Belgique».

JUSTIFICATION

La condition de nationalité ou de résidence (belge) de la victime autrement nommée «le principe de la personnalité passive» imposée par le projet vide le dispositif de compétence universelle de sa substance. Il s'agit d'en revenir au principe initial sans ambiguïtés. Dans la mesure où la Cour pénale internationale dispose d'une compétence subsidiaire limitée dans le temps et l'espace, il est indispensable que les victimes de violations graves de droit international humanitaire trouvent en Belgique un for compétent pour réclamer justice. Le monopole du procu-

Document précédent :

Doc 51 **0103/ (S.E. 2003) :**

001 : Projet de loi.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

24 juli 2003

BUITENGEWONE ZITTING 2003

WETSONTWERP
betreffende ernstige schendingen van het
internationaal humanitair recht

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN MEVROUW NAGY

Art. 15

In punt B, in het ontworpen eerste lid de woorden «, gepleegd tegen een Belgisch onderdaan of persoon die sinds minstens drie jaar effectief, gewoonlijk en legaal in België verblijft» weglaten.

VERANTWOORDING

De voorwaarde inzake de (Belgische) nationaliteit en het verblijf (in België) van het slachtoffer — ook het passief personaliteitsbeginsel genoemd —, die door het ontwerp van programmawet wordt opgelegd, ontnemt de bepaling inzake de universele rechtsmacht haar inhoud. Het komt erop aan on-dubbelzinnig terug te keren tot het initiële beginsel. Doordat het Internationaal Strafhof beschikt over een bijkomende bevoegdheid die beperkt is in tijd en ruimte, is het onontbeerlijk dat de slachtoffers van ernstige schendingen van het internationaal

Voorgaand document :

Doc 51 **0103/ (B.Z. 2003) :**

001 : Wetsontwerp.

reur fédéral pour décider du déclenchement des poursuites, à l'exclusion de la constitution de partie civile par action, limitée à lui seul à suffisance le risque de plaintes abusives, irrecevables ou non fondées.

Les auteurs du projet semblent perdre de vue qu'ayant ratifié les quatre conventions de Genève du 12 août 1949, le droit international impose à la Belgique de «prendre toutes mesures législatives nécessaires pour fixer les sanctions pénales adéquates à appliquer aux personnes ayant commis ou donné l'ordre de commettre l'une ou l'autre des infractions graves définies» par ces Conventions (art. 49 Convention I, art. 50 Convention II, art. 129 Convention III et art. 146 Convention IV).

D'autre part, la Belgique est le 13e État à avoir ratifié le Statut de Rome. La complémentarité de la compétence de la Cour pénale internationale et l'obligation de poursuite énoncée au Statut impliquent une obligation de poursuite à charge de l'État partie (voy. notam. E. David, «Les conséquences du statut de la Cour pénale internationale pour la répression en droit belge», *Dossiers de la R.D.P.C.*, n^o, p. 76). Le Statut indique en effet dans le 4e considérant de son préambule que les crimes visés «ne sauraient rester impunis» et dans son 6e considérant «qu'il est du devoir de chaque État de soumettre à sa juridiction les responsables de crimes internationaux».

Compte tenu de ce qui précède, une limitation des poursuites fondée sur la nationalité ou la résidence des victimes est contraire tant à l'esprit qu'au texte du droit international humanitaire.

N° 2 DE MME NAGY

(subsidaire à l'amendement n° 1)

Art. 15

Au point B, au premier alinéa proposé, supprimer les mots :

«ou contre une personne qui depuis au moins trois ans et séjourne effectivement, habituellement et légalement en Belgique».

JUSTIFICATION

La condition selon laquelle une victime de violations graves de droit international humanitaire doit, pour réclamer justice en Belgique, résider depuis au moins trois ans en Belgique sans discontinuité au moment des faits est absurde. Quelle hypothèse envisage-t-on ? D'après l'exposé des motifs, celle d'une personne résidant en Belgique qui «se rend notamment pour des raisons professionnelles ou de détente» dans un État en guerre, dans un État en proie au génocide ou sur le territoire duquel des crimes contre l'humanité sont commis. L'on ne peut raisonnablement et légitimement soutenir une telle discrimina-

humanitaire recht in België een bevoegde rechtbank vinden waar zij gerechtigheid kunnen eisen. Het monopolie van de federaal procureur om over het instellen van vervolging te beslissen, beperkt met uitzondering van de vordering tot burgerlijkepartijstelling de kans op onrechtmatige, onontvankelijk of ongegronde klachten tot hem alleen.

De indieners van het wetsontwerp blijken uit het oog te verliezen dat België na de ratificering van de 4 Geneefse verdragen van 12 augustus 1949 door het internationaal recht ertoe gehouden is «to enact any legislation necessary to provide effective penal sanctions for persons committing, or ordering to be committed, any of the grave breaches of the present Convention» (art. 49, Verdrag I, art. 50, Verdrag II, art. 129, Verdrag III, en art. 150, Verdrag IV).

Voorts is België de 13^e staat die het Statuut van Rome heeft geratificeerd. Het aanvullend karakter van de bevoegdheid van het Internationaal Strafhof en de in het Statuut ter sprake gebrachte verplichting tot vervolging houden een verplichting tot vervolging in voor de verdragsluitende Staat (zie o.a. E. David, «les conséquences du statut de la cour pénale internationale pour la répression en droit belge»), *Dossiers de la R.D.P.C.*, nr. 6, blz. 76). Het Statuut geeft in de 4e considerans van de preambule immers aan dat de bedoelde misdaden «niet onbestraft mogen blijven» en in de 6e considerans «dat het de plicht is van elke Staat om zijn rechtsmacht in strafzaken uit te oefenen over degenen die verantwoordelijk zijn voor internationale misdrijven».

Gelet op het voorgaande is een beperking van de vervolging op grond van de nationaliteit of het verblijf van de slachtoffers in strijd met zowel de geest als de letter van het internationaal humanitaire recht.

Nr. 2 VAN MEVROUW NAGY

(in bijkomende orde op amendement nr. 1)

Art. 15

In punt B, in het eerste ontworpen lid, de woorden «of persoon die sinds minstens drie jaar effectief, gewoonlijk en legaal in België verblijft» weglaten.

VERANTWOORDING

Het is absurd als voorwaarde te stellen dat een slachtoffer van zware schendingen van het internationaal humanitaire recht op het ogenblik van de feiten sinds ten minste drie jaar zonder onderbreking in België moet hebben gewoond, wil hij verkrijgen dat hem in België recht wordt gedaan. Welke hypothese wordt terzake beoogd? Volgens de memorie van toelichting gaat het om een in België verblijvende persoon die zich, inzonderheid «voor beroeps- of ontspanningsredenen», begeeft naar een land in staat van oorlog of naar een Staat waar een genocide plaatsvindt of op het grondgebied waarvan misdaden tegen de men-

tion entre les victimes résidant en Belgique au moment des faits et celles qui y résident depuis trois ans avant ou après les faits.

N° 3 DE MME NAGY

Art. 15

Au point B, dans le deuxième alinéa proposé, supprimer les mots « sans voie de recours contre cette décision ».

JUSTIFICATION

Dans la mesure où d'une part, le procureur fédéral est, en vertu de la loi, placé sous l'autorité directe du ministre de la Justice, et où d'autre part, les victimes sont dépourvues du droit de déclencher la poursuite alors qu'elles en ont le droit pour les infractions moins graves, il est indispensable que le recours prévu devant la chambre des mises en accusation dans l'état actuel du droit soit maintenu.

N° 4 DE MME NAGY

Art. 15

Au point B, compléter le texte proposé comme suit :

« La décision du procureur fédéral est notifiée à la partie plaignante dans un délai de deux mois à compter du dépôt de sa plainte. L'absence de décision dans les deux mois à compter du dépôt de la plainte est assimilée à une décision de ne pas poursuivre. En cas de décision de ne pas poursuivre, la partie plaignante peut saisir par une déclaration au greffe la chambre des mises en accusation dans un délai de quatre mois à compter du dépôt de la plainte auprès du procureur fédéral. La chambre des mises en accusation statue sur la légalité de la décision de ne pas poursuivre dans un délai d'un mois à compter de sa saisine. La procédure est contradictoire. ».

JUSTIFICATION

Cet amendement vise à maintenir le droit de recours du plaignant contre la décision de ne pas poursuivre prise par le procureur fédéral. Ce dernier exerce en effet, dans l'état actuel du projet de loi, un monopole de la poursuite alors que dans les cas de crimes de droit commun, moins graves, les victimes

selijkheid worden gepleegd. Redelijkerwijs en legitiem gesproken kunnen we niet akkoord gaan met een dergelijke discriminatie tussen de slachtoffers die op het ogenblik van de feiten in België verblijven, en zij die in ons land verblijven sinds drie jaar vóór of na de feiten.

Nr. 3 VAN MEVROUW NAGY

Art. 15

In punt B, in het tweede ontworpen lid, de woorden « zonder dat er tegen die beslissing verhaalsmogelijkheid bestaat » weglaten.

VERANTWOORDING

Eenzijds staat de federaal procureur wettelijk onder het gezag van de minister van Justitie. Anderzijds blijven de slachtoffers verstoken van het recht vervolging in te stellen, terwijl zij dat recht wel hebben voor minder ernstige misdrijven. Derhalve is het onontbeerlijk het beroep voor de kamer van inbeschuldigingstelling te handhaven in de vorm die het in de huidige rechtsorde heeft.

Nr. 4 VAN MEVROUW NAGY

Art. 15

De ontworpen tekst aanvullen met wat volgt:

« De beslissing van de federaal procureur wordt aan de klager betekend binnen twee maanden na de indiening van zijn klacht. Het uitblijven van een beslissing binnen twee maanden na de indiening van de klacht wordt gelijkgesteld met een beslissing om niet te vervolgen. In geval van een beslissing om niet te vervolgen kan de klager, door middel van een verklaring bij de griffie, de zaak aanhangig maken bij de kamer van inbeschuldigingstelling, binnen vier maanden na de indiening van de klacht bij de federaal procureur. De kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt binnen één maand na de aanhangigmaking over de wettigheid van de beslissing om niet te vervolgen. De procedure geschiedt op tegenspraak. ».

VERANTWOORDING

Het is de bedoeling dat de klager via dit amendement het recht behoudt beroep in te stellen tegen de beslissing van de federaal procureur om niet te vervolgen. Op grond van de thans voorliggende tekst van het wetsontwerp zou de procureur immers het monopolie hebben over de vervolging, terwijl bij minder ernstige

peuvent provoquer le déclenchement des poursuites. Cette différence de régime doit à tout le moins être encadrée par le droit de recours devant des magistrats indépendants et impartiaux prévu actuellement dans la loi.

Marie NAGY (ECOLO)

N° 5 DE MM. MAINGAIN, GORIS ET EERDEKENS

Art. 15

Au point B, à l'alinéa 1er du point 1bis proposé, remplacer les mots «un ressortissant belge ou contre une personne qui depuis au moins trois ans et séjourne effectivement, habituellement et légalement en Belgique.» **par les mots** «une personne qui, au moment des faits, est un ressortissant belge ou une personne qui, depuis au moins trois ans, séjourne effectivement, habituellement et légalement en Belgique.»

JUSTIFICATION

Il s'agit d'un amendement visant à clarifier le plus possible les nouveaux critères de rattachement.

Pour ce faire, il est proposé d'introduire dans le texte de loi, les précisions déjà présentes dans l'exposé des motifs. Le nouveau point 1bis de l'article 10 exige en effet que la victime visée par ce point soit belge au moment des faits ou soit résidente depuis au moins trois ans en Belgique au moment des faits, et cela de manière effective, habituelle et légale.

En outre, le mot «et» repris entre le mot «séjourne» se retrouve par erreur dans la version française. La version néerlandaise est correcte.

Olivier MAINGAIN (MR)
Stef GORIS (VLD)
Claude EERDEKENS (PS)

N° 6 DE M. WATHELET

Art. 12

Dans l'article 136octies proposé, supprimer le § 3.

JUSTIFICATION

Ainsi que l'a relevé le Conseil d'État, cette disposition est superflue.

gemeenrechtelijke misdrijven de slachtoffers de vervolging zelf op gang kunnen brengen. Dat verschil qua regeling moet op zijn minst worden ingebed in een recht van beroep voor onafhankelijke en onpartijdige rechters, zoals thans in de wet is bepaald.

Nr. 5 VAN DE HEREN MAINGAIN, GORIS EN EERDEKENS

Art. 15

In punt B, in het eerste lid van het voorgestelde punt 1bis, de woorden «een Belgische onderdaan of persoon die sinds minstens drie jaar effectief, gewoonlijk en wettelijk in België verblijft» **vervangen door de woorden** «een persoon die, op het moment van de feiten, een Belgische onderdaan is of een persoon die sedert minstens drie jaar effectief, gewoonlijk en wettelijk in België verblijft».

VERANTWOORDING

Het gaat hier om een amendement dat tot doel heeft de nieuwe aanknopingspunten zo veel mogelijk te verduidelijken.

Daarom wordt voorgesteld om in de wettekst de verduidelijkingen in te voegen die reeds zijn vermeld in de memorie van toelichting. Het nieuwe punt 1bis van artikel 10 vereist inderdaad dat het slachtoffer bij dit punt bedoeld de Belgische nationaliteit heeft, of op het moment van de feiten sedert minstens drie jaar in België verblijft en dit op een effectieve, gewoontelijke en wettelijke manier.

Bovendien staat het woord «et» tussen het woord «ans» en het woord «séjourne» per vergissing in de Franse tekst. De Nederlandse versie is correct.

Nr. 6 VAN DE HEER WATHELET

Art. 12

In het ontworpen artikel 136octies, § 3 weglaten.

VERANTWOORDING

Zoals de Raad van State heeft aangegeven, is deze bepaling overbodig.

Compte tenu du contexte politique international, on peut comprendre la volonté du gouvernement de prévoir explicitement, ce qui résulte déjà du droit international. Cependant, le fait de mentionner dans une disposition spécifique les immunités est de nature à induire en erreur dans la mesure où il peut donner à penser que les immunités issues du droit international ne valent que pour les crimes visés par cette disposition et non pour les crimes visés par d'autres dispositions.

C'est la raison pour laquelle le contenu du § 3 en projet doit être intégré dans le Titre préliminaire du Code de procédure pénale. Tel est l'objet de l'amendement n°7.

N° 7 DE M. WATHELET

Art. 12bis (nouveau)

Insérer un article 12bis rédigé comme suit :

« Art. 12bis. — Un article 1^{er}bis est inséré dans le Titre préliminaire du Code de procédure pénale, libellé comme suit :

«Art. 1er bis Les poursuites sont exclues à l'égard :

a. des chefs d'État, chefs de gouvernement et ministres des affaires étrangères étrangers pendant la période où ils exercent leur fonction, ainsi que des autres personnes dont l'immunité est reconnue par le droit international ;

b. des personnes qui disposent d'une immunité, totale ou partielle, fondée sur un traité qui lie la Belgique.»»

JUSTIFICATION

Les règles relatives aux immunités étant applicables pour l'ensemble du droit pénal, il importe de les mentionner dans le Titre préliminaire du Code de procédure pénale qui traite de manière générale des conditions dans lesquelles les poursuites peuvent avoir lieu.

Pour le surplus, voir la justification de l'amendement n°6.

N° 8 DE M. WATHELET

Art. 15

Au point B, supprimer les alinéas 2 à 5 du point 1° bis proposé.

Gelet op de internationale politieke context kan men begrijpen dat de regering uitdrukkelijk wil bepalen wat al uit het internationale recht voortvloeit. Door de immunititeiten in een specifieke bepaling te vermelden dreigt echter misleiding te ontstaan, in die zin dat men zou kunnen denken dat de uit het internationaal recht voortvloeiende immunititeiten alleen gelden voor de in die bepaling bedoelde misdaden en niet voor de in de andere bepalingen bedoelde misdaden.

Daarom moet de inhoud van de ontworpen § 3 worden opgenomen in de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering. Dat is het doel van het volgende amendement.

Nr. 7 VAN DE HEER WATHELET

Art. 12bis (nieuw)

Een artikel 12bis invoegen, luidend als volgt:

«Art. 12bis. — In de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering wordt een artikel 1bis ingevoegd, luidend als volgt:

«Art. 1bis. – Strafvordering is uitgesloten ten aanzien van:

a. buitenlandse staatshoofden, regeringsleiders en ministers van buitenlandse zaken, zolang zij als zodanig in functie zijn, alsmede van andere personen voor zover hun immunititeit door het internationaal recht wordt erkend;

b. personen die een gehele of gedeeltelijke immunititeit genieten op grond van een verdrag dat België bindt.»».

VERANTWOORDING

Omdat de regels inzake de immunititeiten gelden voor het gehele strafrecht, is het belangrijk ze te vermelden in de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering, die heel algemeen de voorwaarden behandelt waaronder strafvordering kan plaatshebben.

Voor het overige, zie de verantwoording van amendement nr. 6.

Nr. 8 VAN DE HEER WATHELET

Art. 15

In het ontworpen punt B, 1bis, het tweede tot en met het vijfde lid weglaten.

JUSTIFICATION

Les auteurs du projet ont exprimé l'intention d'intégrer les violations graves du droit humanitaire dans le régime de droit commun.

Cependant, ils ont choisi d'y déroger sur un certain nombre de points notamment en limitant la possibilité de se constituer partie civile entre les mains du juge d'instruction.

Cette dérogation ne paraît pas justifiée au regard notamment du principe d'égalité de traitement, ainsi que l'a relevé à juste titre le Conseil d'État dans son avis. Elle aboutit notamment à ce qu'une victime belge d'un viol perpétré à l'étranger dans le cadre de crimes de guerre serait privée de la possibilité de se porter partie civile contre son violeur alors que si ce viol avait été commis en dehors de ce cadre elle aurait eu la possibilité de le faire. Ce paradoxe ne saurait avoir été voulu par les auteurs du projet.

C'est pourquoi le présent amendement tend à supprimer le monopole octroyé au procureur fédéral pour poursuivre les violations graves du droit humanitaire lorsque l'auteur n'est pas belge ou ne réside pas en Belgique, alors que la victime l'est.

Cette disposition est d'autant plus incompréhensible qu'elle s'inscrit en faux contre la volonté exprimée par le gouvernement d'accorder une plus grande place aux victimes dans le cadre des procédures judiciaires.

N°9 DE M. **WATHELET**
(en ordre subsidiaire)

Art. 15

Au point B, supprimer le 4° de l'alinéa 3 et l'alinéa 4 du point 1° bis proposé.

JUSTIFICATION

Le 4° confère un pouvoir d'appréciation excessivement large au procureur fédéral en lui permettant notamment de ne pas requérir le juge d'instruction d'instruire une affaire lorsqu'il ressort des circonstances concrètes de l'affaire que, dans l'intérêt d'une bonne administration de la justice et dans le respect des obligations internationales de la Belgique, cette affaire devrait être portée soit devant les juridictions internationales, soit devant la juridiction du lieu où les faits ont été commis, soit devant la juridiction de l'État dont l'auteur est ressortissant ou celle du lieu où il peut être trouvé, et pour autant que cette juridiction présente les qualités d'indépendance, d'impartialité et d'équité, tel que cela peut ressortir des engagements pertinents liant la Belgique et cet État.

Autant ce mécanisme de filtrage pouvait se comprendre, dans son principe, dans la perspective d'une véritable loi de

VERANTWOORDING

De indieners van het wetsontwerp hebben aangegeven dat ze de ernstige schendingen van het humanitair recht gemeenschappelijk willen beteugelen.

Toch hebben ze ervoor geopteerd om terzake te voorzien in een aantal afwijkingen, met name door een inperking van de mogelijkheid om zich bij een onderzoeksrechter burgerlijke partij te stellen.

Die afwijking lijkt niet gerechtvaardigd, met name in het licht van het principe van de gelijke behandeling, een aspect dat de Raad van State in zijn advies terecht heeft aangestipt. Die afwijking kan er met name toe leiden dat als een Belgisch burger in het buitenland het slachtoffer wordt van een als onderdeel van oorlogsmisdaden gepleegde verkrachting, die persoon niet langer de mogelijkheid heeft om zich tegen de verkrachter burgerlijke partij te stellen; wordt die verkrachting daarentegen buiten het kader van oorlogsmisdaden gepleegd, dan heeft het slachtoffer wel degelijk de mogelijkheid die stap te zetten. De indieners van het wetsontwerp hebben die paradoxale toestand zeker niet gewild.

Om die reden strekt dit amendement ertoe komaf te maken met het aan de federaal procureur toegekende alleenrecht om de ernstige schendingen van het humanitair recht te vervolgen in geval de dader geen Belg is of niet in België verblijft, in tegenstelling tot het slachtoffer.

Die bepaling is des te onbegrijpelijker omdat ze volkomen haaks staat op de vaste wil van de regering om in verband met de gerechtelijke procedures meer plaats in te ruimen voor het slachtoffer.

Nr. 9 VAN DE HEER **WATHELET**
(In bijkomende orde)

Art. 15

In het ontworpen punt B, 1bis, het derde lid, 4°, alsook het vierde lid weglaten.

VERANTWOORDING

Het punt 4° kent de federaal procureur een te ruime beoordelingsbevoegdheid toe. Zo is hij met name bevoegd om de onderzoeksrechter te vorderen geen onderzoek in te stellen wanneer «uit de concrete omstandigheden van de zaak blijkt dat ze, in het belang van een goede rechtsbedeling en met eerbiediging van de internationale verplichtingen van België, aanhangig zou moeten worden gemaakt bij de internationale rechtscollages, hetzij voor een rechtscollage van de plaats waar de feiten zijn gepleegd, hetzij voor een rechtscollage van de Staat waarvan de dader een onderdaan is of van de plaats waar hij kan worden gevonden, en dit voor zover dit rechtscollage de kenmerken van onafhankelijkheid, onpartijdigheid en billijkheid vertoont, zoals dat kan blijken uit de pertinente internationale verbintenissen waardoor België en deze Staat gebonden zijn».

In het vooruitzicht van een echte wet met universele bevoegdheid, die een heel ruime strekking heeft, kon het principe

compétence universelle qui était extrêmement large, autant ce mécanisme ne se justifie plus dans la perspective du présent projet de loi.

En outre, dans ses modalités, ce mécanisme pose deux graves problèmes. D'une part, le procureur fédéral est amené à porter un jugement sur la question de savoir si la juridiction devant laquelle il renvoie l'affaire présente les qualités d'indépendance, d'impartialité et d'équité requises, ce qui risque de poser des problèmes diplomatiques vis-à-vis de certains États puisque tout refus risque d'être interprété comme un jugement qui dénie à la juridiction concernée les qualités requises. D'autre part, le renvoi vers une juridiction d'un État tiers peut intervenir alors même que le procureur fédéral ne dispose d'aucune garantie que l'affaire renvoyée y sera jugée, ce qui risque de conduire à de graves dénis de justice.

Enfin, il n'est pas acceptable que la décision du procureur fédéral ne puisse faire l'objet d'aucun recours.

N° 10 DE M. WATHELET

Art. 16

Supprimer le point D.

JUSTIFICATION

Voir la justification des amendements n°8 et 9.

N°11 DE M. WATHELET (en ordre subsidiaire)

Art. 16

Au point D, supprimer le 4° de l'alinéa 2 et l'alinéa 3.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement n°9.

N° 12 DE M. WATHELET

Art. 23

Remplacer cet article par ce qui suit :

«Art. 23. — A l'article 144ter, §1er, 1°, du Code judiciaire, le quatrièmement est remplacé par ce qui suit:

«- au livre II Titre Ibis du Code pénal ;» »

van dat filtermechanisme best aanvaardbaar zijn, maar in het licht van dit wetsontwerp is die regeling niet langer gerechtvaardigd.

Die regeling omvat in verband met de nadere regels overigens twee grote pijnpunten. Allereerst behoort de federaal procureur te oordelen of het rechtscollege waarnaar hij de zaak verwijst de vereiste kenmerken van onafhankelijkheid, onpartijdigheid en billijkheid vertoont. Zulks kan leiden tot diplomatieke moeilijkheden met bepaalde Staten omdat elke weigering dreigt te worden aangevoeld als een beoordeling die het bedoelde rechtscollege die vereiste kenmerken ontzegt. Voorts kan er een doorverwijzing naar een rechtscollege van een derde Staat zijn, hoewel de federaal procureur geen enkele waarborg heeft dat de doorverwezen zaak er zal worden berecht, wat kan leiden tot grove rechtsweigeringen.

Tot slot is het onaanvaardbaar dat geen beroep kan worden ingesteld tegen de beslissing van de federaal procureur.

Nr. 10 VAN DE HEER WATHELET

Art. 16

Het ontworpen punt D weglaten.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van de amendementen nrs. 8 en 9.

Nr. 11 VAN DE HEER WATHELET (In bijkomende orde)

Art. 16

In het ontworpen punt D, het tweede lid, 4°, alsook het derde lid weglaten.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr 9.

Nr. 12 VAN DE HEER WATHELET

Art. 23

Dit artikel vervangen door wat volgt:

«Art. 23. — In artikel 144ter, § 1, 1°, van het Ge-rechtelijk Wetboek wordt het vierde streepje vervangen door wat volgt:

– Boek II, Titel Ibis van het Strafwetboek» .

JUSTIFICATION

Cet amendement constitue la conséquence logique des amendements n°8 et 10.

N°13 DE M. **WATHELET**

Art. 24

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Cet amendement constitue la conséquence logique de l'amendement n° 12.

N°14 DE M. **WATHELET**

Art. 25

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Cet amendement constitue la conséquence logique de l'amendement n° 12.

N°15 DE M. **WATHELET**

Art. 27

Compléter cet article par ce qui suit :

« , sauf pour les affaires pendantes à l'instruction à la date d'entrée en vigueur de la présente loi ayant fait l'objet d'un acte d'instruction à cette date. »

JUSTIFICATION

Cet amendement tire les conséquences de l'amendement n° 16 qui modifie les règles transitoires.

N°16 DE M. **WATHELET**

Art. 29

Supprimer, in fine, de la dernière phrase de l'alinéa 2 du § 3, les mots «dès lors que, soit au moins un plaignant était de nationalité belge au moment de l'engagement initial de l'action publique, soit au moins un auteur présumé a sa résidence principale en Belgique, à la date d'entrée en vigueur de la présente loi».

VERANTWOORDING

Dit amendement ligt in het verlengde van de amendementen nrs. 8 en 10.

Nr. 13 VAN DE HEER **WATHELET**

Art. 24

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Dit amendement ligt in het verlengde van amendement nr. 12.

Nr. 14 VAN DE HEER **WATHELET**

Art. 25

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Dit amendement ligt in het verlengde van amendement nr. 12.

Nr. 15 VAN DE HEER **WATHELET**

Art. 27

Dit artikel aanvullen met wat volgt:

« , behalve voor de zaken die op de datum van inwerkingtreding van deze wet hangende zijn en waarvoor op die datum onderzoeksdaden zijn verricht » .

VERANTWOORDING

Dit amendement ligt in het verlengde van amendement nr. 16, dat de overgangsbepalingen wijzigt.

Nr. 16 VAN DE HEER **WATHELET**

Art. 29

In fine van de laatste zin van de ontworpen § 3, tweede lid, de woorden « , en wanneer ofwel er tenminste één Belgische klager was op het ogenblik van het instellen van een strafvordering, ofwel een vermoedelijke dader in België zijn hoofdverblijfplaats heeft op datum van de inwerkingtreding van deze wet» **weglaten.**

JUSTIFICATION

L'adoption de la loi du 18 juin 1993 avait suscité dans le monde, et plus particulièrement dans le tiers-monde, l'espoir que justice pourrait être rendue aux victimes des crimes les plus graves.

Sur cette base, des victimes ont, souvent au péril de leur vie, porté plainte ou témoigné devant la justice belge pour que justice soit faite, non seulement pour elles, mais également pour leurs proches, voire tout leur peuple.

Dans ces affaires des actes d'instruction, souvent fort nombreux, ont été posés. Tant à l'égard des victimes qu'à l'égard des magistrats et policiers qui ont été impliqués dans ces instructions, il ne nous paraît pas acceptable que certaines de ces affaires ne soient pas menées à leur terme simplement parce que aucun des plaignants n'était de nationalité belge au moment de l'engagement de l'action publique et aucun auteur présumé n'avait sa résidence principale en Belgique.

Par ailleurs, il est permis de se demander si cette disposition transitoire est bien compatible avec le principe de l'égalité entre les plaignants qu'a consacré notre Constitution.

Enfin, si l'objectif des auteurs du projet lorsqu'ils ont conçu cette disposition transitoire était d'avoir la certitude de pouvoir se «débarrasser» de toutes les affaires «embarrassantes» pour notre diplomatie, il nous semble que l'objectif pourrait être atteint au titre des dispositions de la loi du 23 avril dernier qui offre en la matière toutes les possibilités au gouvernement.

Melchior WATHELET (cdH)

N° 17 DE M. MAINGAIN

Art. 12

Supprimer le § 3 en projet.

JUSTIFICATION

L'article 12 en projet vise des causes de justification ou d'excuse en ses paragraphes 1 et 2. L'immunité de juridiction déduite du droit internationale n'est pas une cause de justification ou d'excuse mais elle constitue un obstacle à l'exercice d'une compétence répressive. Il y a dès lors lieu d'insérer ailleurs dans le **projet de loi** une disposition relative aux immunités. C'est l'objet de l'amendement n°18.

N° 18 DE M. MAINGAIN

Art. 12bis (nouveau)

Insérer un article 12bis, libellé comme suit :

« Art. 12bis. — un article 5quater est inséré au chapitre 1er du Titre préliminaire du Code de procédure pénale :

VERANTWOORDING

De aanneming van de wet van 18 juni 1993 had in de wereld, en meer bepaald de derde wereld, de hoop gewekt dat voor de slachtoffers van de ernstigste misdaden recht kon geschieden.

Op die grond hebben slachtoffers, vaak op gevaar voor hun leven, een klacht ingediend of getuigd voor de Belgische justitie, opdat recht zou geschieden, niet alleen voor hen, maar ook voor hun verwanten, en zelfs heel hun volk.

Voor die zaken werden vaak talrijke onderzoeksdaden verricht. Zowel voor de slachtoffers als voor de magistraten en politiemensen die bij die onderzoeken betrokken waren, lijkt het ons niet aanvaardbaar dat bepaalde van die zaken niet ten einde worden gebracht, gewoonweg omdat geen enkele klager Belg was op het ogenblik van de instelling van de strafvordering en geen enkele vermoedelijke dader zijn hoofdverblijfplaats in België had.

Men kan zich voorts afvragen of die overgangsbepaling wel verzoenbaar is met het gelijkheidsbeginsel dat door onze Grondwet aan de klagers wordt gegarandeerd.

Hoewel ten slotte de doelstelling van de indieners van het wetsontwerp bij de formulering van die overgangsbepaling erin bestond er zeker van te zijn dat men zich van alle diplomatiek «vervelende» zaken kon «ontdoen», komt het ons voor dat het doel zou kunnen worden bereikt op grond van de bepalingen van de wet van 23 april 2003, die de regering terzake alle mogelijkheden biedt.

Nr. 17 VAN DE HEER MAINGAIN

Art. 12

De ontworpen § 3 weglaten.

VERANTWOORDING

In het ontworpen artikel 12 hebben de §§ 1 en 2 betrekking op rechtvaardigings- of verschoningsronden. De uit het internationaal recht afgeleide «immunité van jurisdictie» is geen rechtvaardigings- of verschoningsrond, maar vormt wel een hinderpaal bij de uitoefening van een bevoegdheid om bestraffend op te treden.

Elders in het wetsontwerp dient derhalve een bepaling in verband met de immunitéiten te worden ingevoegd; amendement nr. 18 strekt ertoe dat aspect te regelen.

Nr. 18 VAN DE HEER MAINGAIN

Art. 12bis (nieuw)

Een artikel 12bis invoegen, luidend als volgt:

« Art. 12bis. — In de Voorafgaande Titel, hoofdstuk I, van het Wetboek van strafvordering wordt een artikel 5quater ingevoegd, luidend als volgt:

« Art. 5^{quater}. — §1er. *Nulle poursuite ne peut être exercée ni jugement prononcée à l'égard des personnes bénéficiant d'une immunité de juridiction en vertu du droit international liant la Belgique.*

§ 2. *Nulle poursuite ne peut être exercée ni jugement prononcée à l'égard des représentants d'États ou d'organisations ayant été officiellement invités à séjourner sur le territoire national par les autorités belges, durant la durée de ce séjour. ».*

JUSTIFICATION

Comme l'a souligné le Conseil d'État, l'immunité est un obstacle à la poursuite de toute infraction, et pas seulement à la poursuite des infractions graves au droit international humanitaire. Il convient dès lors de rappeler la règle de l'immunité au tout début du Titre préliminaire, et de préciser que celle-ci est in obstacle à tout acte de poursuite ou de jugement.

La formule retenue par l'avant-projet au sujet des immunités préjuge inutilement, en ce qui concerne les anciens dignitaires étrangers, du contenu de la règle de droit international. Dans l'arrêt du 14 février 2002, la Cour internationale de Justice a indiqué qu'« A condition d'être compétent selon le droit international, un tribunal d'un État peut juger un ancien ministre des affaires étrangères d'un autre État au titre d'actes accomplis avant ou après la période pendant laquelle il a occupé ces fonctions, ainsi qu'au titre d'actes qui, bien qu'accomplis durant cette période, l'ont été à titre privé » (C.I.J., Affaire relative au mandat d'arrêt du 11 avril 2000 (République démocratique du Congo c. Belgique), paragraphe 61). Il ne paraît pas souhaitable que le législateur belge se prononce plus avant sur le contenu précis de la règle de droit international coutumier relative aux anciens dignitaires. C'est pourquoi le paragraphe 1er proposé vise les règles du droit international coutumier sans autre précision, de même que les règles conventionnelles obligeant la Belgique. On vise notamment les conventions de Vienne sur les relations diplomatiques et sur les relations consulaires, ou les différents accords de siège avec les organisations internationales.

A la lumière de la section 20, paragraphe 1er, de la loi allemande sur l'organisation judiciaire, il apparaît par ailleurs nécessaire de préciser que l'exercice de la compétence des juridictions nationales est également mise en échec suite aux invitations officielles adressées par les autorités belges aux représentants d'États étrangers ou d'organisations internationales. On vise notamment les accords intervenus à l'occasion de missions spéciales ou de délégations étrangères invitées en Belgique. On entend ainsi tenir compte également des règles de la Convention sur les missions spéciales conclue à New York le 8 décembre 1969. L'expression « mission spéciale » s'entend d'une mission temporaire, ayant un caractère représentatif de l'État, envoyée par un État auprès d'un autre État avec le consentement de ce dernier pour traiter avec lui de questions

« Art. 5^{quater}. — § 1. *Tegen de personen die krachtens het internationaal recht waardoor België gebonden is, immuniteit van jurisdictie hebben, mag geen vervolging worden ingesteld, noch mag over hen een vonnis worden uitgesproken.*

§ 2. *Tegen de vertegenwoordigers van Staten of internationale instellingen die door de Belgische autoriteiten officieel werden uitgenodigd om op 's lands grondgebied te verblijven, mag gedurende de duur van dat verblijf geen vervolging worden ingesteld, noch mag over hen een vonnis worden uitgesproken».*

VERANTWOORDING

Zoals de Raad van State heeft aangestipt, vormt de immuniteit een hinderpaal om elk misdrijf te vervolgen, dus niet alleen om ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht te vervolgen. De regeling inzake immunititeiten dient derhalve helemaal bij het begin van de Voorafgaande Titel in herinnering te worden gebracht; daarbij moet worden gepreciseerd dat die immunititeiten elke vervolging of elk vonnis onmogelijk maken.

Wat de buitenlandse voormalige hoogwaardigheidsbekleders betreft, gaat de in het voorontwerp gehanteerde formulering inzake immunititeiten ten onrechte verder dan de inhoud van de desbetreffende internationaalrechtelijke bepaling. Het Internationaal Hof van Justitie heeft in zijn arrest van 14 februari 2002 het volgende aangestipt: « A condition d'être compétent selon le droit international, un tribunal d'un Etat peut juger un ancien ministre des Affaires étrangères d'un autre Etat au titre d'actes accomplis avant ou après la période pendant laquelle il a occupé ces fonctions, ainsi qu'au titre d'actes qui, bien qu'accomplis durant cette période, l'ont été à titre privé » (affaire relative au mandat d'arrêt du 11 avril 2000 (République démocratique du Congo c. Belgique, par. 61)». Het lijkt niet wenselijk dat de Belgische wetgever verder gaat dan de precieze inhoud van wat de gebruikelijke internationaalrechtelijke regel is in verband met voormalige hoogwaardigheidsbekleders. Om die reden heeft de voorgestelde § 1 van dit artikel 5ter betrekking op de gewone internationaalrechtelijke regels, zonder verdere precisering, en op de bij verdrag ingestelde regels waardoor België is gebonden. Terzake wordt met name bedoeld op de verdragen van Wenen inzake het diplomatiek en consulaire verkeer, en op de diverse zetelakkoorden met internationale instellingen.

Gelet op wat in afdeling 20, paragraaf 1, van de Duitse wet op de gerechtelijke organisatie wordt bepaald, lijkt het overigens noodzakelijk te preciseren dat de nationale rechtscolleges die bevoegdheid evenmin mogen uitoefenen zo de Belgische autoriteiten de vertegenwoordigers van andere Staten of internationale instellingen officieel uitnodigen. Hiermee bedoelen we met name de akkoorden die werden gesloten in verband met bijzondere zendingen of buitenlandse delegaties die in België worden uitgenodigd. Het is eveneens de bedoeling rekening te houden met de voorschriften van de *Convention on Special Missions* (New York, 8 december 1969). Het begrip « bijzondere zending » moet worden begrepen als een tijdelijke zending, die een Staat vertegenwoordigt, die door een Staat naar een andere Staat worden gestuurd (met goedkeuring van die laatste),

déterminées ou pour accomplir auprès de lui une tâche déterminée. Bien que non ratifiée par la Belgique, on s'accorde pour considérer que les dispositions relatives aux immunités contenues dans la convention de New York sont coutumières.

La convention de New York précise que le but des privilèges et immunités concernant les missions spéciales est non pas d'avantager des individus mais d'assurer l'accomplissement efficace des fonctions de celles-ci en tant que missions ayant un caractère représentatif de l'État. C'est pourquoi, sans préjudice d'autres immunités déduites du droit coutumier ou du droit conventionnel, les immunités accordées aux membres des missions spéciales ou aux représentants étrangers invités par les autorités belges sont temporellement limitées à la durée de leur séjour sur le territoire national.

Olivier MAINGAIN (MR)

N° 19 DE MM. EERDEKENS, GORIS, MAINGAIN ET MME CLAES

Art. 29

Au § 3, in fine, remplacer les mots « ainsi que les parties qui le souhaitent » **par les mots** « ainsi que, à leur demande, les plaignants et les personnes inculpées par le juge d'instruction saisi de l'affaire ».

JUSTIFICATION

Il s'agit d'un amendement visant à clarifier le plus possible la procédure mise en place en ce qui concerne les affaires pendantes en remplaçant un concept générique « les parties » par une référence directe aux personnes visées.

La précision intervient dans le cadre de la procédure à l'issue de laquelle la Cour de cassation prononce le dessaisissement des juridictions belges d'affaires pour lesquelles il existe au moins un acte d'instruction au moment de l'entrée en vigueur de la loi. Dans ce cadre, outre le procureur fédéral entendu d'office ont un intérêt immédiat et direct à être entendues –si elles le souhaitent–, les personnes à l'origine de la plainte (lorsque l'action publique a été engagée à la suite d'une plainte, avec ou sans constitution de partie civile), et les personnes inculpées dans le cadre de l'instruction en cours par le juge d'instruction saisi.

om met die Staat over welbepaalde aangelegenheden te beaardslagen, dan wel om bij die Staat een welbepaalde opdracht uit te voeren.

Hoewel België het verdrag van New York niet heeft geratificeerd, wordt er van uitgegaan dat de in dat verdrag opgenomen bepalingen inzake de immuniteten gewoonrechtelijk zijn. Het verdrag van New York preciseert dat de voorrechten en immuniteten in verband met de bijzondere zendingen niet bedoeld zijn om individuen te bevoordelen, maar om de doeltreffende uitoefening van hun functies mogelijk te maken, op grond van het feit dat hun zendingen Staten vertegenwoordigen. Onverminderd andere immuniteten die zijn afgeleid uit het gewoonte- of verdragsrecht, blijven de immuniteten die worden toegekend aan de leden van de bijzondere zendingen dan wel aan de buitenlandse vertegenwoordigers die door de Belgische autoriteiten zijn uitgenodigd, beperkt in de tijd, te weten de duur van hun verblijf op 's lands grondgebied.

Nr. 19 VAN DE HEREN EERDEKENS, GORIS, MAINGAIN EN MEVROUW CLAES

Art. 29

In § 3, in fine, de woorden « en de partijen die dit wensen » **vervangen door de woorden** « en, op hun vraag, de eisers en de personen die in beschuldiging zijn gesteld door de in de zaak bevoegde onderzoeksrechter ».

VERANTWOORDING

Het gaat om een amendement dat tot doel heeft zo goed mogelijk de procedure te verduidelijken waarin is voorzien voor wat betreft de hangende zaken, door een te algemeen concept (« de partijen ») te vervangen door een directe verwijzing naar de bevoegde personen.

De verduidelijking betreft de procedure na afloop waarvan het hof van cassatie de onttrekking uitspreekt aan de Belgische rechter van zaken waarvoor tenminste een onderzoeksdaad is uitgevoerd op het moment van de inwerkingtreding van de wet. In dit kader hebben, naast de federale procureur die ambtshalve wordt gehoord, ook de personen die aan de oorsprong liggen van de klacht (in het geval waarin de strafvordering is ingesteld ten gevolge van een klacht met of zonder burgerlijke partijstelling), en de personen die in beschuldiging werden gesteld door de bevoegde onderzoeksrechter in het kader van het gerechtelijk onderzoek, een onmiddellijk en direct belang om te worden gehoord.

N° 20 DE MM. **EERDEKENS, GORIS, MAINGAIN ET MME CLAES**

Art. 12

Au §1er, de l'article 136octies proposé, remplacer les mots « points 9°, 12° et 13° » par les mots « points 18°, 22° et 23° ».

JUSTIFICATION

Modification technique due à la renumérotation au sein du paragraphe 1 du nouvel article 136quater.

N° 21 DE M. **LAEREMANS ET MME VAN STEENBERGE**

Art. 15

Au point B, compléter l'alinéa 2, 4°, proposé, par la disposition suivante :

« Ces qualités sont en tout cas réputées être réunies par les juridictions des États membres de l'Union européenne et de l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord. ».

JUSTIFICATION

La formulation actuelle est beaucoup trop vague et laisse toujours une large marge d'interprétation. De ce fait, nous risquons, à terme, de nous trouver une nouvelle fois engagés dans des conflits diplomatiques, comme ce fut le cas au cours des mois écoulés.

N° 22 DE M. **LAEREMANS ET MME VAN STEENBERGE**

Art. 16

Au point D, compléter l'alinéa 2, 4°, proposé, par la disposition suivante :

« Ces qualités sont en tout cas réputées être réunies par les juridictions des États membres de l'Union européenne et de l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord. ».

Nr. 20 VAN DE HEREN **EERDEKENS, GORIS, MAINGAIN EN MEVROUW CLAES**

Art. 12

In paragraaf 1 van het voorgestelde artikel 136octies, de woorden «onder 9°, 12° en 13°» vervangen door «onder 18°, 22° en 23°».

VERANTWOORDING

Technische wijziging ten gevolge van de henummering in paragraaf 1 van het nieuwe artikel 136quater.

Claude EERDEKENS (PS)
Stef GORIS (VLD)
Olivier MAINGAIN (MR)
Hilde CLAES (SP.A-SPIRIT)

Nr. 21 VAN DE HEER **LAEREMANS EN MEVROUW VAN STEENBERGE**

Art. 15

In punt B, het tweede voorgestelde lid, 4° aanvullen als volgt:

«Deze kenmerken worden in elk geval geacht aanwezig te zijn voor wat betreft de rechtscolleges van de lidstaten van Europese Unie en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie.».

VERANTWOORDING

De huidige formulering is veel te vaag en laat nog altijd een ruime interpretatie toe. Hierdoor drijven we op termijn opnieuw, net zoals de afgelopen maanden, verzeild te geraken in diplomatieke conflicten. Het gaat niet op dat we onze magistraten telkens opnieuw een onderzoek laten instellen naar de kwaliteit van het rechtssysteem van onze politieke en militaire bondgenoten.

Nr. 22 VAN DE HEER **LAEREMANS EN MEVROUW VAN STEENBERGE**

Art. 16

In punt D, het tweede voorgestelde lid, 4° aanvullen als volgt:

«Deze kenmerken worden in elk geval geacht aanwezig te zijn voor wat betreft de rechtscolleges van de lidstaten van Europese Unie en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie.».

JUSTIFICATION

Voir amendement n° 21

N° 23 DE M. BORGINON

Art. 15

Au point A, remplacer les mots « articles 6, 7 et 9 » par les mots « articles 6, 7, § 1er et 9 ».

JUSTIFICATION

L'article 7 comprend également des étrangers autres que ceux dont il est question en l'espèce. D'où la limitation au § 1er (cf. art. 14 du projet).

N°24 DE MM. DE CREM ET VAN PARYS ET MME VAN DE AUWERA

(Sous-amendement à l'amendement n°18)

Art. 12bis (nouveau)

Dans l'article 5quater, § 2, proposé, après les mots « invités à séjourner sur le territoire national par les autorités belges », ajouter les mots « ou par des organisations internationales établies en Belgique et avec lesquelles la Belgique a conclu un accord de siège. ».

JUSTIFICATION

L'extension proposée des immunités ne peut se limiter aux personnes invitées par notre pays, mais doit s'étendre aux personnes invitées par les organisations supranationales présentes dans notre pays.

VERANTWOORDING

Zie am. nr. 21.

Bart LAEREMANS (VLAAMS BLOK)
Gerda VAN STEENBERGE (VLAAMS BLOK)

Nr. 23 VAN DE HEER BORGINON

Art. 15

In punt A, de woorden « artikelen 6, 7 en 9 » vervangen door de woorden « artikelen 6, 7, §1, en 9. ».

VERANTWOORDING

Artikel 7 bevat ook nog andere vreemdelingen dan die waar het is dit geval over gaat. Vandaar de limitering tot paragraaf 1.

Alfons BORGINON (VLD)

Nr. 24 VAN DE HEREN DE CREM EN VAN PARYS EN MEVROUW VAN DER AUWERA

(Subamendement op amendement nr. 18)

Art. 12bis (nieuw)

In het voorgestelde artikel 5quater, § 2, na de woorden « door de Belgische overheden » de woorden « of door internationale organisaties gevestigd in België en waarmee België een zetelakkoord heeft gesloten » toevoegen.

VERANTWOORDING

Deze uitbreiding van de immunititeiten mag niet worden beperkt tot personen uitgenodigd door ons land maar ook door de supranationale organisaties actief in ons land.

Pieter DE CREM (CD&V)
Tony VAN PARYS (CD&V)
Liesbeth VAN DER AUWERA (CD&V)

N° 25 DE MME DÉOM ET MM. COURTOIS, GORIS, ET MULS

Art. 12bis (nouveau)

Insérer un article 12bis, libellé comme suit :

« Art. 12bis. — *Un article 1^{er}bis est inséré au chapitre 1er, du Titre préliminaire du code de procédure pénale, libellé comme suit :*

« Art. 1^{er}bis. — §1er. *Conformément au droit international, les poursuites sont exclues à l'égard:*

– *des chefs d'État, chefs de gouvernement et ministres des affaires étrangères étrangers, pendant la période où ils exercent leur fonction, ainsi que des autres personnes dont l'immunité est reconnue par le droit international ;*

– *des personnes qui disposent d'une immunité, totale ou partielle, fondée sur un traité qui lie la Belgique.*

§ 2. *Conformément au droit international, nul acte de contrainte relatif à l'exercice de l'action publique ne peut être posé pendant la durée de leur séjour, à l'encontre des représentants d'États ou d'organisations internationales ayant été officiellement invités à séjourner sur le territoire du Royaume par les autorités belges ou par une organisation internationale établie en Belgique et avec laquelle la Belgique a conclu un accord de siège ».*

JUSTIFICATION

Cette disposition nouvelle introduit au Titre préliminaire du Code de procédure pénale les règles pertinentes de droit international relatives aux immunités de juridiction et aux immunités d'exécution.

Valérie DEOM (PS)
Alain COURTOIS (MR)
Stef GORIS (VLD)
Walter MULS (SP.A-SPIRIT)

N° 26 DE M. LAEREMANS

Art. 12

Au § 3, a, de l'article 136octies proposé, supprimer les mots «des affaires étrangères».

Nr. 25 VAN MEVROUW DÉOM EN DE HEREN COURTOIS, GORIS EN MULS

Art. 12bis (nieuw)

Een artikel 12bis (nieuw) invoegen, luidend als volgt:

«*In Hoofdstuk I van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering wordt een artikel 1bis ingevoegd, luidend als volgt:*

«Art. 1bis. - § 1. *Overeenkomstig het internationaal recht is vervolging onmogelijk tegen:*

– *staatshoofden, regeringsleiders en buitenlandse ministers van Buitenlandse Zaken, tijdens de periode waarin zij hun functie uitoefenen, alsook tegen de andere personen van wie de immuniteit door het internationaal recht wordt erkend;*

– *personen die een gehele of gedeeltelijke immuniteit genieten, op grond van een verdrag dat België bindt.*

§ 2. *Overeenkomstig het internationaal recht kunnen geen aan de uitoefening van de strafvordering gelieerde maatregelen worden genomen tijdens het verblijf van en tegen vertegenwoordigers van Staten of internationale organisaties die officieel werden uitgenodigd om op het grondgebied van het Rijk te verblijven door de Belgische autoriteiten of door een in België gevestigde internationale organisatie waarmee België een zetelakkoord heeft gesloten.».*

VERANTWOORDING

Die nieuwe bepaling strekt ertoe in de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering de relevante internationale rechtsregels op te nemen met betrekking tot de immunititeiten van jurisdictie en van tenuitvoerlegging.

Nr. 26 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 12

In § 3, a, de woorden «van buitenlandse zaken» schrappen.

JUSTIFICATION

D'autres ministres doivent aussi pouvoir bénéficier de cette immunité.

N° 27 DE M. DE DONNEA

Art. 12ter (nouveau)

Insérer un article 12ter, libellé comme suit :

« Art. 12ter. — Un article 5quater est inséré au chapitre Ier, du Titre préliminaire du Code de procédure pénale tel qu'introduit par la loi du 17 avril 1878 contenant le Titre préliminaire du Code de procédure pénale :

« Nulle poursuite ne peut être exercée ni jugement prononcé à l'égard de personnes ayant été officiellement invitées à séjourner sur le territoire national par le Parlement européen, durant la durée de leur séjour ».

JUSTIFICATION

Il est essentiel pour le bon fonctionnement du Parlement européen que celui-ci puisse inviter aux fins d'audition ou de consultation qui bon lui semble sans aucune entrave des autorités belges pendant la durée de leur séjour .

N° 28 DE M. DE DONNEA

(sous-amendement à l'amendement n° 25)

Art. 12bis (nouveau)

Au § 2, insérer les mots « ainsi que toute personne » entre les mots « organisations internationales » et les mots « ayant été officiellement invités » .

François-Xavier DE DONNEA (MR)

N°29 DE M. GORIS

(Sous-amendement à l'amendement n°25)

Art. 12bis (nouveau)

Au § 2, remplacer les mots « des représentants d'États ou d'organisations internationales » par les

VERANTWOORDING

Ook andere ministers moeten van deze immunititeit kunnen genieten.

Bart LAEREMANS (VLAAMS BLOK)

Nr. 27 VAN DE HEER DE DONNEA

Art. 12ter (nieuw)

Een artikel 12ter invoegen, luidend als volgt:

«Art. 12ter. — In Hoofdstuk I van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering, als ingevoegd bij de wet van 17 april 1878 houdende de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering wordt een artikel 5quater ingevoegd, luidend als volgt:

«Tijdens de duur van hun verblijf kan geen vervolging worden ingesteld, noch een vonnis worden uitgesproken tegen personen die door het Europees Parlement officieel werden uitgenodigd om op het grondgebied van het Rijk te verblijven.».

VERANTWOORDING

Voor de behoorlijke werking van het Europees Parlement is het van wezenlijk belang dat het naar eigen goeddunken mensen kan uitnodigen voor hoorzittingen of raadplegingen, zonder dat Belgische autoriteiten tijdens het verblijf van de betrokkenen terzake belemmeringen kunnen opleggen.

Nr. 28 VAN DE HEER DE DONNEA

(subamendement op amendement nr. 25)

Art. 12bis (nieuw)

In § 2, tussen de woorden «of internationale organisaties» en de woorden «die officieel werden uitgenodigd», de woorden «, alsook alle personen,» invoegen.

Nr. 29 VAN DE HEER GORIS

(Subamendement op amendement nr. 25)

Art. 12bis (nieuw)

In § 2, de woorden «tijdens het verblijf van en tegen vertegenwoordigers van Staten of internationale orga-

mots « de toute personne » **ainsi que remplacer le mot** « invités » **par le mot** « invitée ».

*nisaties die officieel werden uitgenodigd om op het grondgebied van het Rijk te verblijven door de Belgische autoriteiten of door een in België gevestigde internationale organisatie waarmee België een zetelakkoord heeft gesloten» **vervangen door de woorden** «tijdens het verblijf van en tegen al wie officieel werd uitgenodigd om op het grondgebied van het Rijk te verblijven door de Belgische autoriteiten of door een in België gevestigde internationale organisatie waarmee België een zetelakkoord heeft gesloten».*

Stef GORIS (VLD)

N° 30 DE M. LAEREMANS

Art. 14

Supprimer les mots « et à l'article 9 » .

Nr. 30 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 14

De woorden « en artikel 9 » **schrappen.**

N° 31 DE M. LAEREMANS

Art. 15

Au point A, remplacer les mots « aux articles 6, 7 et 9 » **par les mots** « aux articles 6 et 7 ».

Nr. 31 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 15

In A, de woorden « 6, 7 en 9 » **vervangen door de woorden** « 6 en 7 ».

N° 32 DE MME DÉOM

Art. 14

Supprimer les mots « et à l'article 9 ».

Nr. 32 VAN MEVROUW DÉOM

Art. 14

De woorden « en artikel 9 » **weglaten.**

N° 33 DE MME DÉOM

Art. 15

Au point A, remplacer les mots « 6,7et 9 » **par les mots** « 6 et 7 ».

Nr. 33 VAN MEVROUW DÉOM

Art. 15

In punt A, de woorden « de artikelen 6, 7 en 9 » **vervangen door de woorden** « de artikelen 6 en 7 ».

Valérie DEOM (PS)

N° 34 DE MM. MARINOWER ET MULS

Art. 15

Dans le point 1°bis, alinéa 2, proposé sous le point B, apporter les modifications suivantes :

Nr. 34 VAN DE HEREN MARINOWER EN MULS

Art. 15

In B, het tweede lid van het voorgestelde 1°bis **vervangen als volgt :**

A) remplacer les mots « sans voie de recours contre

« De vervolging, met inbegrip van het onderzoek, kan

cette décision» **par les mots** «*Il n'y aura pas de voie de recours contre cette décision*».

B) dans le texte néerlandais, remplacer le mot «plaatshebben» par le mot «plaatsgrijpen»

N° 35 DE M. MARINOWER ET MULS

Art. 16

A) Dans l'alinéa 1er du texte proposé sous le point D, apporter les modifications suivantes :

1° remplacer les mots «sans voie de recours contre cette décision» **par les mots** «*Il n'y aura pas de voie de recours contre cette décision*».

2) dans le texte néerlandais, remplacer le mot «plaatshebben» par le mot «plaatsgrijpen»

B) dans le deuxième alinéa proposé, dans le texte néerlandais, remplacer le mot « rechtsbedelingen» par le mot «rechtsbedeling»

N° 36 DE M. LAEREMANS

Art. 15

Dans le point 1^{er bis} alinéa 3,4°, proposé sous le point B, entre le mot «ressortir» et les mots «des engagements», insérer le mot «notamment».

N° 37 DE M. LAEREMANS

Art. 16

Dans l'alinéa 2,4°, du texte proposé sous le point D, entre le mot «ressortir» et les mots «des engagements», insérer le mot «notamment».

slechts plaatsgrijpen op vordering van de federale procureur, die eventuele klachten beoordeelt. Tegen deze beslissing bestaat geen verhaalmogelijkheid.».

Nr. 35 VAN DE HEREN MARINOWER EN MULS

Art. 16

In D de volgende wijzigingen aanbrengen :

Het eerste voorgestelde lid vervangen als volgt :

A) «De vervolging, met inbegrip van het onderzoek, kan slechts plaatsgrijpen op vordering van de federale procureur, die eventuele klachten beoordeelt. Tegen die beslissing bestaat geen verhaalmogelijkheid.»;

B) in het tweede voorgestelde lid, 4°, het woord «rechtsbedelingen» vervangen door het woord «rechtsbedeling».

Claude MARINOWER (VLD)
Walter MULS (SP.A-SPIRIT)

Nr. 36 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 15

In punt B, 4°, tussen de woorden «zoals dat» en de woorden «kan blijken» de woorden «onder meer» invoegen.

Nr. 37 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 16

In punt D, het tweede voorgestelde lid, 4°, tussen de woorden «zoals dat» en de woorden «kan blijken» de woorden «onder meer» invoegen.

Bart LAEREMANS (VLAAMS BLOK)

N° 38 DE M. MARINOWER

Art. 16

Dans l'alinéa 2, 4°, du texte proposé sous le point D, entre les mots «peut ressortir» et les mots «des engagements», insérer les mots «entre autres».

N° 39 DE M. MARINOWER

Art. 15

Dans l'alinéa 3, 4°, du point 1°bis proposé sous le point B, entre les mots «tel que cela peut ressortir» et les mots «des engagements», insérer les mots «entre autres».

N° 40 DE MM. VAN PARYS, DE CREM ET MME VAN DER AUWERA

Art. 28

À l'alinéa 1er, supprimer les mots «, par décision délibérée en Conseil des ministres».

JUSTIFICATION

Nous renvoyons à l'article 14 du statut de la Cour pénale internationale.

N° 41 DE M. MULS

Art. 29

Au § 3, apporter les modifications suivantes :

1° à l'alinéa 1er, remplacer les mots «Les affaires pendantes à l'information» par les mots «Les informations en cours».

2° à l'alinéa 2, remplacer les mots «affaires pendantes à l'instruction» par les mots «instructions en cours».

Nr. 38 VAN DE HEER MARINOWER

Art. 16

In D, het tweede voorgestelde lid, 4°, de woorden «onder meer» invoegen tussen de woorden «zoals dat» en het woord «kan».

Nr. 39 VAN DE HEER MARINOWER

Art. 15

In B, het derde voorgestelde lid, 4°, de woorden «onder meer» invoegen tussen de woorden «zoals dat» en het woord «kan».

Claude MARINOWER (VLD)

Nr. 40 VAN DE HEREN DE CREM, VAN PARYS EN MEVROUW VAN DER AUWERA

Art. 28

In het eerste lid, de woorden «op grond van een in Ministerraad overlegd besluit» schrappen.

VERANTWOORDING

Cfr. artikel 14 van het statuut van het Internationaal strafrechtshof.

Pieter DE CREM (CD&V)
Tony VAN PARYS (CD&V)
Liesbeth VAN DER AUWERA (CD&V)

Nr. 41 VAN DE HEER MULS

Art. 29

In § 3, de volgende wijzigingen aanbrengen :

1° De woorden «de hangende rechtsgedingen waarvoor nog geen onderzoeksrechter werd gevat» vervangen door de woorden «de opsporingsonderzoeken lopende».

2° in het tweede lid, de woorden «hangende rechtsgedingen waarvoor een onderzoeksrechter werd gevat» vervangen door de woorden «de gerechtelijke onderzoeken lopende».

Walter MULS (SP.A-SPIRIT)

N°42 DE MME DÉOM

Art. 29

Ajouter un alinéa au § 3, libellé comme suit :

« Pour les affaires qui ne sont pas classées sans suite sur base de l'alinéa 1er, du § 3, du présent article ou dont le dessaisissement n'est pas prononcé sur base du précédent alinéa, les juridictions belges restent compétentes. ».

N° 43 DE MME DÉOM

Art. 29

Ajouter un dernier alinéa à l'article 29, § 3, libellé comme suit :

« La cour de cassation se prononce sur base de critères visés aux articles 6, 1^{er}bis, 10, 1^{er}bis et 12bis du Titre préliminaire du Code de procédure pénale ».

Nr. 42 VAN MEVROUW DÉOM

Art. 29

In fine van § 3 een lid toevoegen, luidend als volgt:

«De Belgische rechtscolleges blijven bevoegd voor de zaken die niet zijn geseponeerd op grond van § 3, eerste lid, van dit artikel, of waarvan de onttrekking niet werd uitgesproken op grond van het vorige lid. «.

Nr. 43 VAN MEVROUW DÉOM

Art. 29

In fine van § 3 een lid toevoegen, luidend als volgt:

«Het Hof van Cassatie doet uitspraak op grond van de criteria die zijn bedoeld in de artikelen 6.1bis, 10.1bis en 12bis van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering».